

Werking van het ondersteuningsnetwerk OKOplus - k rijtlijnennota 2018-2019 -

I. Situering

Met het onderwijsdecreet XXVII van 7 juni 2017 werd een ondersteuningsmodel ingevoerd ter vervanging van de vroegere gon- en waarborgregeling. Dit ondersteuningsmodel voorziet onder meer in de mogelijkheid ondersteuningsnetwerken op te richten. In een ondersteuningsnetwerk staat de samenwerking tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs centraal. Ook het CLB en pedagogische begeleidingsdiensten zijn partner in het ondersteuningsnetwerk.

“Een ondersteuningsnetwerk heeft tot doel om, door middel van expertisedeling in co-creatie, kinderen en jongeren met een ondersteuningsnood maximaal en effectief ondersteuning te bieden in de klas en de betrokken leerkracht(en) te ondersteunen en competent te maken met en voor deze ondersteuningsnood.” (omzendbrief NO/2017/02 versie 20.08.2018)

In de schoot van het **Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (OKO)** werd een eigen ondersteuningsnetwerk opgericht: OKOplus.

De oprichting van dit ondersteuningsnetwerk is mede ingegeven met het doel de onderwijspedagogische eigenheid van de OKO-scholen gewoon onderwijs in voldoende mate te kunnen vrijwaren. Doordat de ondersteuning in belangrijke mate verschuift naar ondersteuning op leraar- en teamniveau, wint het tegemoet komen aan deze eigenheid bovendien aan belang.

OKOplus kiest voor een gedecentraliseerde werking. De verantwoordelijkheden en de communicatiekanalen liggen best zo dicht mogelijk bij de direct betrokkenen. We respecteren volop de eerste verantwoordelijkheid van de scholen gewoon onderwijs om passend onderwijs te bieden aan alle leerlingen die er naar school gaan. Het integreren van de expertise en ervaring van de scholen voor buitengewoon onderwijs situeren we in de eerste plaats binnen een nauwe samenwerking als gelijkwaardige partners tussen de scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs. De competentiebegeleiders van de begeleidingsdiensten hebben hierbij een belangrijke taak op het vlak van de professionalisering. De CLB-medewerkers nemen hierbij eveneens hun rol op als deskundigen, in het bijzonder wanneer de basiszorg en de verhoogde zorg onvoldoende blijken om een leerling mee te nemen in het gemeenschappelijk curriculum..

Het ondersteuningsmodel voorziet een andere regeling voor de ondersteuning van enerzijds leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de types 2, 4, 6 en 7 (auditieve beperking), en anderzijds leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de types basisaanbod, 3, 7 (spraak- of taalstoornis) en 9.

Belangrijk opmerking: deze krijtlijnennota is aanvullend bedoeld bij de decretale regelgeving, de uitvoeringsbesluiten en de toelichting in de omzendbrieven en kan geenszins het bestuderen van deze documenten vervangen. Hieronder vermelden we enkele belangrijke bronnen.

[Omsendbrief ondersteuningsmodel](#), NO/2017/02 van 16.06.2017 gewijzigd op 20.08.2018
Deze omsendbrief geeft een goed overzicht van de belangrijkste bepalingen en de recente wijzigingen.

[Omsendbrief toelatingsvoorwaarden en verslag BuBaO](#) van 10/05/2007, laatste wijziging 20/08/2018

[Besluit Vlaamse regering inhoud gemotiveerd verslag](#), van 13 februari 2015

[Decreet basisonderwijs](#), zoals laatst gewijzigd bij het decreet van 6 juli 2018, art. 10, 15, 16, 86bis/1 en art. 172 quinquies.

[Codex Secundair Onderwijs](#), zoals laatst gewijzigd bij het decreet van 6 juli 2018, art. 259, 294, 314/8, 330/3 en art. 352.

Ondersteuning voor leerlingen van de types 2, 4, 6 en 7 auditief: *niet via OKOplus*

De ondersteuning met betrekking tot leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor de **types 2, 4, 6 en 7 (auditieve beperking)** is niet aan de organisatie van de ondersteuningsnetwerken gebonden.

Hier kiezen scholen gewoon onderwijs in samenspraak met de ouders en het CLB aan welke school voor buitengewoon onderwijs ze ondersteuning willen vragen.

De scholen buitengewoon onderwijs die voor één of meerdere van deze types ondersteuning aanbieden, dienen net- en niveau-overschrijdend samen te werken om zo alle ondersteuningsvragen vanuit de scholen voor gewoon onderwijs te kunnen beantwoorden.

OKOplus zal bij deze keuze geen organiserende of toewijzende rol opnemen. Wel wil OKOplus een faciliterende rol opnemen bij het overleg tussen de scholen buitengewoon onderwijs aangesloten bij OKOplus die ondersteuning voor deze types aanbieden.

Scholen voor gewoon onderwijs die bij OKOplus zijn aangesloten, kunnen rechtstreeks de ondersteuningsvraag voor deze leerlingen stellen aan een school voor buitengewoon onderwijs die de passende ondersteuning aanbiedt, ongeacht het ondersteuningsnetwerk waartoe deze school behoort.

Scholen voor gewoon onderwijs die niet bij OKOplus zijn aangesloten, kunnen eveneens rechtstreeks een ondersteuningsvraag richten aan een school voor buitengewoon onderwijs die bij OKOplus is aangesloten en de passende ondersteuning aanbiedt.

Er zijn drie scholen buitengewoon onderwijs bij OKOplus aangesloten die ondersteuning kunnen bieden voor deze types:

Ritmica BuBaO (Hove)

Directeur: Christel Noels

Ondersteuning voor type 4 en type 6

<http://www.ritmica.be>

Parcivalschool BuBaO (Antwerpen)

Directeur: Matthieu Roozen

Ondersteuning voor type 2, type 4, type 6, type 7

<http://parcivalschool.be/onze-school>

Blijdorp BuBaO (Buggenhout)

Directeur: Ria Vermeulen

Ondersteuning voor type 2

<http://www.blijdorp.be>

Ondersteuning voor leerlingen van type basisaanbod, 3, 7stos en 9: organisatie door OKOplus

Deze ondersteuning wordt binnen het netwerk georganiseerd en heeft betrekking op leerlingen die beschikken over een gemotiveerd verslag of over een verslag (IAC) van het type basisaanbod (of nog een inschrijvingsverslag type 1 of 8), type 3, type 7 (spraak- of taalstoornis) en type 9 (of nog een inschrijvingsverslag type 7).

Er zijn vanaf het schooljaar 2018-2019 enkele belangrijke wijzigingen m.b.t. tot wie in aanmerking komt voor ondersteuning:

Type basisaanbod:

Voor leerlingen met een gemotiveerd verslag type basisaanbod is het niet langer vereist dat ze voorafgaandelijk minstens negen maanden in het buitengewoon onderwijs hebben doorgebracht om in aanmerking te komen voor ondersteuning.

Om een gemotiveerd verslag te kunnen opmaken, is er voor geen enkel type nog een diagnose vereist.

Type 3/gedrags- of emotionele problemen:

- De vorig schooljaar ingevoerde uitzondering waarbij leerlingen met gedrags- of emotionele problemen zonder gemotiveerd verslag - maar onder welbepaalde voorwaarden (o.a. na een HGD-traject met CLB) – toch ondersteuning konden krijgen, verval. ***Er is nu steeds een gemotiveerd verslag nodig.*** Leerlingen die vorig schooljaar op deze wijze ondersteuning genoten kunnen deze ook vanaf het schooljaar 2018-2019 nog krijgen, op voorwaarde dat er uiterlijk op 1 januari 2019 een gemotiveerd verslag wordt opgemaakt.
- Er kan nu – ***in uitzonderlijke situaties*** - ook een ***voorlopig verslag type 3*** door een CLB worden opgemaakt na een HGD-traject. Op basis van zo'n verslag krijgt een leerling - *mits akkoord van de ouders* – ook zonder diagnose onmiddellijk toegang tot het buitengewoon onderwijs. Op basis van een voorlopig verslag kan er geen IAC gevolgd worden in het gewoon onderwijs (en is dus geen recht op ondersteuning). Bij een inschrijving in een andere school voor gewoon onderwijs is een weigering of een inschrijving onder ontbindende voorwaarden niet mogelijk.
- Het verslag type 3 blijft overeind en geeft zowel toegang tot het buitengewoon onderwijs als tot een IAC.

Opheffen gemotiveerd verslag:

Indien de ondersteuning of de expertise niet meer nodig is, dient het gemotiveerd verslag te worden opgeheven door het CLB.

Ondertekening gemotiveerd verslag:

Een gemotiveerd verslag wordt steeds ondertekend door de directeur van het CLB en de ouders. Indien de ouders het gemotiveerd verslag niet ondertekenen, is er geen *leerlinggerichte* ondersteuning mogelijk, wel leraar- of teamgerichte ondersteuning.

Leden van het netwerk

Het ondersteuningsnetwerk OKOplus bestaat uit een aantal scholen voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs en een aantal scholen buitengewoon onderwijs. Ondersteuning gebeurt zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs, ongeacht het onderwijsniveau van de partnerschool.

De lijst van de scholen van het netwerk vind je in bijlage 1.

Er zijn ook scholen die aangesloten zijn bij een ander (officieel) ondersteuningsnetwerk maar waarvan in het kader van afspraken tussen ondersteuningsnetwerken, de ondersteuningsmiddelen worden overgedragen aan scholen buitengewoon onderwijs van OKOplus. Een lijst van de scholen die op basis van een middelenoverdracht ondersteund zullen worden door een school buitengewoon onderwijs aangesloten bij OKOplus, vind je als bijlage 3.

Partnerscholen

De scholen buitengewoon onderwijs van het netwerk die partnerschool voor de ondersteuning zijn:

Levenslust BuBaO (Lennik)

Directeur: Stefan De Kock

<http://www.bubao.be>

Ritmica BuBaO (Hove)

Directeur: Christel Noels

<http://www.ritmica.be>

Parcivalschool BuBaO - BuSO (Antwerpen)

Directeur: Matthieu Roozen

<http://parcivalschool.be/onze-school>

De Regenboog BuBaO (Koekelare)

Directeur: Koen Denduyver

<http://www.regenboogkoekelare.be>

Middelen

De personeelsmiddelen die de scholen buitengewoon onderwijs voor de ondersteuning via het netwerk kunnen inzetten, bestaan voor een deel uit begeleidingseenheden op basis van de GON die ze vorig schooljaar realiseerden (2/3 van wat vorig schooljaar op deze wijze werd verkregen) en voor een deel uit middelen die OKOplus kreeg toegekend op basis van de leerlingenpopulatie¹ in de aangesloten scholen voor gewoon onderwijs. Al deze middelen werden reeds aan deze scholen voor buitengewoon onderwijs van het netwerk toegekend.

Deze middelen moeten voldoende flexibel ingezet kunnen worden naargelang de reële ondersteuningsnoden in de scholen.

Ondersteuning: zorgcontinuüm niveau 2 en 3

De ondersteuning vanuit OKOplus situeert zich steeds op niveau 2 en eventueel niveau 3 van het zorgcontinuüm. Voor het versterken van de school in het omgaan met zorgvragen van leerlingen op de niveaus 0 en 1 worden onder meer middelen zorgcoördinatie van de school gewoon onderwijs aangewend en kan de hulp van de pedagogische begeleidingsdienst worden ingeroepen.

¹ 70% op basis van het totaal aantal leerlingen en 30% op basis van het gemiddelde aantal leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor deze types gedurende de voorbije zes jaar

De ondersteuning via OKOplus gaat steeds uit van de noden van de leerling. Maar de ondersteuningsactiviteiten kunnen ook de leraar- of het team helpen in het tegemoet komen aan deze noden door bijvoorbeeld in te zetten op het ontwikkelen van een passende methodische of organisatorische aanpak.

Hechte samenwerking school buitengewoon en gewoon onderwijs als vertrekpunt

Elke school voor gewoon onderwijs werd verbonden met een school voor buitengewoon onderwijs: de partnerschool. Streefdoel hierbij is onder meer dat het aantal verschillende ondersteuners die in een school voor gewoon onderwijs ondersteuning bieden, zo veel mogelijk kan beperkt worden. Expertisedeling en -ontwikkeling gebeurt binnen de school voor buitengewoon onderwijs, tussen de scholen buitengewoon onderwijs van OKOplus en netwerkoverschrijdend. Ook de competentiebegeleiders van de pedagogische begeleidingsdiensten hebben een opdracht bij de expertisedeling en -ontwikkeling (zie punt III). Een overzicht van de partnerscholen met de scholen voor gewoon onderwijs die ermee samenwerken, vind je in bijlage 2.

II. Overzicht van het ondersteuningstraject

Hoe verloopt nu zo'n ondersteuningstraject? Hoe komt het tot stand, waar vangt dit aan? Welke partners zijn hierbij betrokken?

De school voor gewoon onderwijs waar een leerling met een (gemotiveerd) verslag naar school gaat, is de eerste verantwoordelijke voor het realiseren van passend onderwijs voor deze leerling. Vaak is er al een hele weg afgelegd. Maar soms is dit voor een leerling toch nog onvoldoende en wordt een volgende fase in het zorgcontinuüm aangevat.

Verslag en gemotiveerd verslag

Een gemotiveerd verslag geeft leerlingen recht op aanvullende ondersteuning. Het CLB voorziet in een gemotiveerd verslag wanneer blijkt dat het inzetten van ondersteuning in combinatie met compenserende of dispenserende maatregelen nodig en voldoende geacht worden om de leerling het gemeenschappelijk curriculum verder te laten volgen. We zeggen vanaf dat moment dat de leerlingen zich in de fase 2 van het zorgcontinuüm situeren. Zonder gemotiveerd verslag kan geen ondersteuning geboden worden.

Voor leerlingen waarvan da blijkt dat de aanpassingen, waaronder remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen die nodig zijn om de leerling binnen het gemeenschappelijke curriculum te blijven meenemen, ofwel toch nog onvoldoende ofwel disproportioneel zijn, kan het CLB een verslag opstellen dat toegang verleent tot het buitengewoon onderwijs. Het akkoord van de ouders is hierbij noodzakelijk.

Leerlingen met een verslag kunnen toch ingeschreven worden in een school voor gewoon onderwijs, zij het onder ontbindende voorwaarden. Na inschrijving wordt onderzocht of de aanpassingen die deze leerling nodig heeft proportioneel zijn of niet. Deze leerlingen volgen dan een individueel aangepast curriculum (IAC). De ondersteuning richt zich dan op het realiseren van vooruitgang binnen dit aangepaste curriculum.

Bepalen van de ondersteuningsnood

In de hiervoor geschetste trajecten wordt steeds *in overleg met de ouders, het CLB en de school voor gewoon onderwijs* de ondersteuningsnood bepaald. Hierbij heeft de school voor gewoon

onderwijs een belangrijke regierol. Wanneer de ondersteuningsnood van de leerling en de daarvan afgeleide ondersteuningsbehoeften van schoolteam of leraar voldoende zijn uitgeklaard, wordt de vraag voor ondersteuning aan de partnerschool voor buitengewoon onderwijs overgemaakt.

Aanspreekpunt in de school gewoon onderwijs

De zorgverantwoordelijke van de school voor gewoon onderwijs van de leerling is het eerste aanspreekpunt voor de ouders. De school communiceert duidelijk aan de ouders bij wie ze met vragen over deze ondersteuningsnoden terecht kunnen. Deze persoon is meteen ook de contactpersoon voor de medewerker van het CLB. In vele gevallen zal dit de zorgcoördinator van de school zijn, maar soms ook de directeur of coördinator van de school. Indien de communicatie met de school om een of andere reden stroef loopt, kunnen ouders zich richten tot de centrale contactpersoon voor OKOplus (zie achteraan).

Het stellen van de vraag voor ondersteuning

De zorgverantwoordelijke van de school voor gewoon onderwijs stelt voor alle leerlingen met een (gemotiveerd) verslag van de types basisaanbod, 3, 7stos en 9 de vraag naar ondersteuning bij de door OKOplus aangewezen partnerschool voor buitengewoon onderwijs. Deze zorgverantwoordelijke is ook de vaste contactpersoon voor de partnerschool buitengewoon onderwijs. Omgekeerd informeert de school voor buitengewoon onderwijs de school voor gewoon onderwijs tot wie ze zich kan richten met ondersteuningsvragen. Dat kan de directie zijn of de coördinator van het ondersteuningsaanbod van de partnerschool BuO. Is er reeds een ondersteuner in de school voor gewoon onderwijs aan de slag, dan is dit de meest aangewezen contactpersoon voor de school buitengewoon onderwijs.

De ondersteuningsnoden van een leerling en zijn leraar, worden al voor een belangrijk deel beschreven in het gemotiveerd verslag of indien er een verslag is, in de documenten die het resultaat van het onderzoek van de proportionaliteit van de nodige aanpassingen bevatten.

Het organiseren van de ondersteuning

Op basis van deze ondersteuningsnoden organiseert de partnerschool van het netwerk OKOplus - in overleg met de school gewoon onderwijs en indien aangewezen ook het CLB - de ondersteuning waarmee aan deze noden kan tegemoet gekomen worden.

Dit betekent dat de ondersteuners met een opdracht van een bepaalde omvang worden belast om in een welbepaalde school voor gewoon onderwijs aan de slag te gaan.

Komt er een nieuwe vraag naar ondersteuning in de loop van het schooljaar, dan kan eerst gekeken worden op welke wijze een reeds aanwezige ondersteuner deze vraag kan integreren in de lopende ondersteuningsopdracht.

Het opmaken van een ondersteuningsplan

De ondersteuner maakt ***in overleg met de school voor gewoon onderwijs een ondersteuningsplan*** op.

Dit ondersteuningsplan bevat in eerste instantie de beschrijving – per leerling met een gemotiveerd verslag of verslag - van de ondersteuningsnoden van de leerling, leraar of team ***zoals deze beschreven staan in het gemotiveerd verslag of verslag***. De school voor gewoon onderwijs legt deze (gemotiveerde) verslagen bij het eerste bezoek ter inzage voor aan de

ondersteuner. Betreft het een leerling met een inschrijvingsverslag, dan is het mogelijk dat er geen document aanwezig is in de school waar de leerling school loopt. Indien aan de orde kan de ondersteuner dit bij de CLB-medewerker navragen. Heeft de ondersteuner de in het gemotiveerd verslag of verslag beschreven noden niet kunnen inkijken en opnemen in het ondersteuningsplan, dan kan de ondersteuning (nog) niet opgestart worden.

Vervolgens wordt in het ondersteuningsplan beschreven met welke **ondersteuningsactiviteiten** op resp. team-, leraar- of leerling-niveau aan deze noden zal worden tegemoetgekomen opdat de leerling het gemeenschappelijk curriculum kan blijven volgen of, bij een verslag, het Individueel Aangepast Curriculum (IAC) kan realiseren. Tevens wordt de voorziene duur van deze activiteiten vermeld. De leerling met zijn vraag staat hierbij centraal.

Er is in principe één ondersteuningsplan (document) per ondersteuner en per school voor gewoon onderwijs. Sommige ondersteuningsnoden kunnen allicht op een geïntegreerde wijze opgenomen worden: bijvoorbeeld op niveau van een klas of leraar en leerlinggerichte activiteiten kunnen soms gebundeld worden voor meerdere leerlingen tegelijk.

In het ondersteuningsplan wordt tevens aangegeven op welk moment en op welke wijze de verschillende aspecten geëvalueerd zullen worden en hoe er over de voortgang gecommuniceerd zal worden. De essentie van de evaluatie betreft de vraag of de ondersteuningsactiviteiten er effectief toe bijdragen dat de leerling het gemeenschappelijk curriculum kan volgen. Indien het om een individueel aangepast curriculum betreft het de vraag of dit curriculum gerealiseerd wordt.

Het ondersteuningsplan wordt ter inzage voorgelegd aan de CLB-medewerker van de school voor gewoon onderwijs en aan de competentiebegeleider.

De regie met betrekking tot de communicatie over de voortgang en evaluatie ligt eveneens bij de school voor gewoon onderwijs.

Het ondersteuningsplan wordt opgemaakt in overeenstemming met het addendum bij de functiebeschrijving van de ondersteuner. Wat deze opdracht kan inhouden, vind je in bijlage 4.

Indien de school voor gewoon onderwijs, na eventueel advies van het CLB, oordeelt dat het ondersteuningsplan in voldoende mate in passend onderwijs voor de leerlingen met ondersteuningsnoden zal voorzien, wordt aan de realisatie ervan begonnen.

Het ondersteuningsplan is evenwel een dynamisch werkinstrument dat na evaluatie in de loop van het ondersteuningstraject kan bijgesteld worden.

III. De pedagogische begeleidingsdienst en de competentiebegeleiders

De competentiebegeleider is een medewerker van de pedagogische begeleidingsdienst en staat voornamelijk in voor “de uitbouw van een globaal professionaliseringstraject en structuur voor de ondersteuning in de scholen van de personeelsleden van het gewoon onderwijs” (convenant OKO met minister Crevits).

In het kader van het ondersteuningsnetwerk OKOplus houdt dit minstens in:

- De competentiebegeleider werkt professionaliseringstrajecten uit voor de ondersteuners. Hierbij mag samenwerking en uitwisseling op niveau van het hele netwerk niet over het hoofd gezien worden. Sommige professionaliseringstrajecten worden best op niveau van het hele OKOplus-netwerk opgezet.

- De competentiebegeleider organiseert intervisiemomenten met de ondersteuners.
- Competentiebegeleiders kunnen steeds het initiatief nemen om scholen gewoon of buitengewoon onderwijs te contacteren om zich over de gang van zaken te informeren.
- De scholen voor gewoon en buitengewoon kunnen ook met vragen m.b.t. de ondersteuning bij de competentiebegeleider terecht.
- De competentiebegeleiders van de begeleidingsdiensten organiseren ook onderling geregeld een gezamenlijk overleg om expertise te delen of uit te wisselen en afspraken te maken.
- De competentiebegeleiders worden betrokken bij de concrete werking van de ondersteuners in de scholen gewoon onderwijs. Zij moeten de effecten van de werking van het ondersteuningswerk kunnen opvolgen.

IV. Netwerkgroep OKOplus

De netwerkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de OKO-partners die dit netwerk hebben opgericht. Hoewel de werking van het netwerk van onderuit vorm moet krijgen (gecentreerd rond de samenwerking tussen scholen voor buitengewoon onderwijs en gewoon onderwijs), liggen er toch taken en verantwoordelijkheden die overkoepelend voor het hele ondersteuningsnetwerk moeten worden opgenomen.

De OKOplus-netwerkgroep werd aangeduid door de kerngroep van OKO. Tot de taken van de netwerkgroep hoort minstens:

- Bewaken en opvolgen van (de toepassing van) de geldende regelgeving.
- Uitwerken en bekrachtigen van een model van functiebeschrijving voor alle personeelsleden werkzaam in een ondersteuningsopdracht binnen OKOplus.
- Het verzorgen van de contacten met de centrale stuurgroep ONW (ondersteuningsnetwerken) die functioneert onder het Overkoepeld Onderhandelingscomité, de paritaire commissie van het vrij onderwijs en andere contacten.
- Organisatie van de verdeling van de middelen van het netwerk OKOplus
- Verzorgen van de algemene communicatie en externe vertegenwoordiging van het ondersteuningsnetwerk OKOplus.
- Het behartigen van thema's en vragen die binnen het netwerk gesteld worden en een overkoepelende behandeling of oplossing vragen.

V. Contactgegevens

Contactgegevens van alle scholen aangesloten bij OKOplus in bijlage 1

Coördinator OKOplus: hans.annoot@okoplus.be

Competentiebegeleiders:

- **Steinerscholen**
Evelyn Van Caster, evelyn.vancaster@okoplus.be
- **VOOP**
Ann Servranckx, ann.servranckx@okoplus.be
- **FOPEM**
Caner Mese, caner.mese@okoplus.be